

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ Ե

Համալսարանական խորհրդի
2026-27 ուստարվա №1 նիստում,
11 սեպտեմբերի 2026 թ.

ADOPTED

by the University Council
at Session No. 1 (2026-27) on 11 September 2026

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ

Տնօրեն

_____ Ա. Լ. Հարությունյան

11 սեպտեմբերի 2026 թ.

APPROVED

Director A. L. Harutyunyan
11 September 2026

ԵՐԵՎԱՆԻ «ՀԱՅԲՈՒՍԱԿ» ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ • YEREVAN HAYBUSAK UNIVERSITY

Հետազոտության վրա հիմնված ուսման ներդրման հայեցակարգ Research-Based Learning Concept

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՋԹՆԵՐ

- 1.1. Սույն հայեցակարգը սահմանում է Երևանի «Հայբուսակ» համալսարանում (ԵՀՀ) հետազոտության վրա հիմնված ուսման (ՀՈՒ) ներդրման նպատակը, սկզբունքները, իրականացման ուղղությունները և կազմակերպական մեխանիզմները: Այն նպատակ ունի հետազոտությունը համակարգված կերպով կապել ուսումնառության հետ՝ որպես կրթության որակի բարձրացման և հետազոտական մշակույթի զարգացման միջոց:
- 1.2. ՀՈՒ-ը ուսուցման և ուսումնառության մոտեցում է, որի շրջանակում ուսանողն ակտիվորեն մասնակցում է հետազոտական հարցերի ձևակերպմանը, տեղեկատվության որոնմանը և գնահատմանը, տվյալների հավաքագրմանը և վերլուծությանը, արդյունքների մեկնաբանմանը և ներկայացմանը:
- 1.3. Հայեցակարգը կիրառվում է ԵՀՀ-ի կրթական ծրագրերում՝ հաշվի առնելով մասնագիտական ուղղությունների առանձնահատկությունները և ապահովելով հետազոտական կոմպետենցիաների աստիճանական զարգացումը կրթական ծրագրի տարբեր փուլերում:
- 1.4. Հայեցակարգը հիմնված է ESG 2015-ի (1.2, 1.3, 1.5), ԵԲԿՏ որակավորումների շրջանակի, ԵՀՀ-ի վարքագծի կանոնների (R21) և ԵՀՀ-ի գնահատման կանոնակարգի (R45) վրա:

2. ՆՊԱՏԱԿԸ

- 2.1. Հայեցակարգի նպատակն է ձևավորել ակադեմիական միջավայր, որտեղ ուսումնառությունը համակարգված կերպով ներառում է հետազոտական բաղադրիչներ և մեթոդներ՝ զարգացնելով ուսանողների քննադատական և վերլուծական մտածողությունը, ինքնուրույն հետազոտական աշխատանքի, գիտական հաղորդակցման և նորարարական կարողությունները:
- 2.2. Այդ նպատակով անհրաժեշտ է.
 - կրթական ծրագրերում համակարգված կերպով ներառել հետազոտական բաղադրիչներ
 - զարգացնել ուսանողների հետազոտական կոմպետենցիաները՝ ընդհանուր հետազոտական գրագիտությունից անցնելով մասնագիտական և ինքնուրույն հետազոտական գործունեության
 - զարգացնել դասավանդողների հետազոտամետ դասավանդման և գիտական մենթորության կարողությունները
 - ամրապնդել կրթության և գիտահետազոտական գործունեության կապը
 - ապահովել ակադեմիական ազնվության և հետազոտական էթիկայի սկզբունքների կիրառումը
 - խթանել միջմասնագիտական համագործակցությունը և նորարարական ուսումնահետազոտական մոտեցումները:

3. ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

- 3.1. RBL-ը հիմնված է հետևյալ սկզբունքների վրա.
 - **Ուսանողակենտրոնություն**՝ ուսանողն ուսումնառության ակտիվ մասնակից է և աստիճանաբար ստանձնում է

1. GENERAL PROVISIONS

This Concept sets the aim, principles, implementation lines, and organizational arrangements for introducing research-based learning (RBL) at Yerevan Haybusak University (YHU). It aims to link research systematically with learning to raise the quality of education and develop a research culture.

RBL is an approach to teaching and learning in which students take an active part in formulating research questions, finding and evaluating information, collecting and analysing data, and interpreting and presenting results.

The Concept applies to YHU study programmes, taking account of each field and ensuring that research competences develop step by step across the programme.

The Concept is based on ESG 2015 (1.2, 1.3, 1.5), the EHEA Qualifications Framework, the YHU Code of Ethics (R21), and the YHU assessment regulations (R45).

2. AIM

The Concept aims to create an academic environment in which learning systematically includes research components and methods, developing students' critical and analytical thinking, independent research, scholarly communication, and capacity for innovation.

To that end, YHU will:

- build research components systematically into study programmes
- develop students' research competences, from general research literacy to discipline-specific and independent research
- develop teachers' capacity for research-led teaching and research mentoring
- strengthen the link between teaching and research
- ensure that academic integrity and research ethics are applied
- encourage interdisciplinary cooperation and innovative approaches to learning through research.

3. PRINCIPLES

RBL rests on the following principles:

- **Student-centredness:** students are active participants in learning and gradually take

հետազոտական աշխատանքի ավելի մեծ պատասխանատվություն (ESG 1.3)

- **Գիտահեռություն**՝ ուսումնառությունը հիմնվում է արդի գիտական գիտելիքի, հիմնավորված աղբյուրների և համապատասխան մեթոդաբանության վրա
- **Համակարգվածություն և շարունակականություն**՝ հետազոտական կարողությունները զարգացվում են ծրագրի տարբեր փուլերում՝ հաջորդական և փոխկապակցված
- **Մասնագիտական համապատասխանություն**՝ հետազոտական առաջադրանքները, մեթոդները և գործիքները համապատասխանեցվում են մասնագիտական ուղղության առանձնահատկություններին
- **Տեսության և գործնականի կապ**՝ գիտելիքները կիրառվում են գործնական առաջադրանքների, Նախագծերի և հետազոտական աշխատանքների միջոցով
- **Ակադեմիական ազնվություն և հետազոտական էթիկա**՝ հետազոտական գործունեությունն իրականացվում է ակադեմիական ազնվության, պատշաճ հղումների և մասնագիտական էթիկայի պահանջներին համապատասխան
- **Միջմասնագիտական համագործակցություն**՝ խրախուսվում է տարբեր գիտակարգերի և ուղղությունների համագործակցությունը:

4. ԿԱՊԸ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԿՈՄՊԵՏԵՆՑԻԱՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԱՅԵՏԱԿԱՐԳԻ ՀԵՏ

- 4.1. ՀՈԼ-ը համակարգված կերպով կապվում է «Ուսանողների հետազոտական կոմպետենցիաների զարգացման մասնագիտական դասընթացների հայեցակարգ»-ով (Rnn) սահմանված շարունակական մոդելի հետ, որպեսզի ՀՈԼ-ը դիտարկվի ոչ թե որպես առանձին կամ միանգամյա մեթոդ, այլ որպես ուսանողի հետազոտական զարգացման ամբողջական գործընթացի կրթական հիմք:
- 4.2. Կապը կազմակերպվում է հետևյալ տրամաբանությամբ.
 - **I կուրս՝ «Իմանալ»**. «Հետազոտության հիմունքներ» դասընթացով ձևավորվում են ընդհանուր հետազոտական գրագիտության հիմքերը
 - **II կուրս՝ «Կիրառել»**. մասնագիտական հետազոտական դասընթացներով ընդհանուր գիտելիքները և կարողությունները կիրառվում են մասնագիտական ոլորտում
 - **III կուրս՝ «Նախաձեռնել և իրականացնել»**. ուսանողը կատարում է առավել ինքնուրույն հետազոտական առաջադրանքներ և մշակում սեփական թեմաներ ու Նախագծեր՝ դասավանդողի կամ մենթորի աջակցությամբ
 - **IV կուրս՝ «Ստեղծել և ներկայացնել»**. ուսանողը հետազոտական կամ ավարտական աշխատանքում կիրառում է ձևավորված կոմպետենցիաները և ներկայացնում արդյունքները:
- 4.3. ՀՈԼ-ը և մասնագիտական հետազոտական դասընթացները փոխլրացնող են. առաջինը սահմանում է ուսումնառության հետազոտահեռ կազմակերպման ընդհանուր մոտեցումը, երկրորդը՝ մասնագիտական հետազոտական կարողությունների ձևավորման կոնկրետ մեխանիզմը:

5. ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՈՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

- 5.1. **Հետազոտական բաղադրիչներ ուսումնական ծրագրերում**. ծրագրերի վերանայման ժամանակ հետազոտական առաջադրանքները, Նախագծերը, տվյալների հետ աշխատանքը, գրականության քննադատական ընթերցումը և արդյունքների ներկայացումը համապատասխանեցվում են ուսումնառության ակնկալվող արդյունքներին (ESG 1.2):
- 5.2. **Հետազոտահեռ ուսուցման մեթոդներ**. դասընթացներում, ըստ նպատակների և մասնագիտության, կիրառվում են հետազոտական հարցադրումներ, խնդիրների լուծում, դեպքերի

on more responsibility for research (ESG 1.3)

- **Evidence base**: learning rests on current scientific knowledge, sound sources, and appropriate methodology
- **System and continuity**: research skills develop across the programme in a sequenced, connected way
- **Disciplinary fit**: research tasks, methods, and tools match the field
- **Theory–practice link**: knowledge is applied through practical tasks, projects, and research work
- **Academic integrity and research ethics**: research follows the requirements of academic integrity, proper referencing, and professional ethics
- **Interdisciplinary cooperation**: cooperation across disciplines and fields is encouraged.

4. LINK WITH THE RESEARCH COMPETENCE COURSES CONCEPT

RBL is systematically linked to the continuous model set by the Research Competence Courses Concept (Rnn), so it is not a separate or one-off method but the educational basis of the student's overall development as a researcher.

The link follows this sequence:

- **Year 1, “Know”**: the Foundations of Research course builds general research literacy
- **Year 2, “Apply”**: discipline-specific research courses apply general knowledge and skills in the field
- **Year 3, “Initiate and conduct”**: students take on more independent research tasks and develop their own topics and projects with support from a teacher or mentor
- **Year 4, “Create and present”**: students apply their competences in a research or final thesis and present the results.

RBL and the discipline-specific research courses complement each other: RBL sets the general approach to organizing learning through research, and the courses are the specific mechanism for building discipline-specific research skills.

5. LINES OF IMPLEMENTATION

Research components in programmes. When programmes are reviewed, research tasks, projects, work with data, critical reading of literature, and presentation of results are aligned with the intended learning outcomes (ESG 1.2).

Research-based teaching methods. Depending on their aims and field, courses use research

վերլուծություն, գիտական աղբյուրների քննադատական ուսումնասիրություն և հետազոտական նախագծեր:

- 5.3. **Մասնագիտական հետազոտական դասընթացներ.** II կուրսում իրականացվում են մասնագիտական հետազոտական դասընթացներ՝ համաձայն հետազոտական կոմպետենցիաների զարգացման դասընթացների հայեցակարգի (Rnn):
- 5.4. **Դասավանդողների մասնագիտական զարգացում.** կազմակերպվում են վերապատրաստումներ և մեթոդական աջակցություն՝ հետազոտահենք դասավանդման, առաջադրանքների նախագծման, ուսանողների հետազոտական աշխատանքի ուղղորդման և գիտական մենթորության համար:
- 5.5. **Ուսանողական հետազոտությունների խթանում.** խրախուսվում է ուսանողների մասնակցությունը հետազոտական նախագծերին, գիտաժողովներին, մրցույթներին և ԵՀՀ-ի գիտահետազոտական գործունեության այլ ձևերին:
- 5.6. **Ակադեմիական ազնվություն և հետազոտական էթիկա.** RBL-ի շրջանակում աշխատանքները համապատասխանում են ակադեմիական ազնվության և հետազոտական էթիկայի պահանջներին: Մարդկանց, նրանց անձնական տվյալների կամ կենդանիների մասնակցությամբ ուսանողական հետազոտությունը սկսվում է միայն էթիկայի կոմիտեի հավանությունից հետո (R21, R22):
- 5.7. **Համագործակցություն.** խթանվում է մասնագիտական ուղղությունների, ամբիոնների, հետազոտական ստորաբաժանումների և արտաքին գործընկերների համագործակցությունը:

6. ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐԸ

- 6.1. Հայեցակարգն իրականացվում է ԵՀՀ-ի գործող կառավարման և ակադեմիական կառույցների շրջանակում, որոնցում հիմնական մասնակիցներն են.
 - ԵՀՀ-ի ղեկավարությունը և համապատասխան պրոռեկտորը
 - Հետազոտությունների ռեսուրս կենտրոնը (ՀՌԿ)
 - մասնագիտական ամբիոնները և դասավանդողները
 - հետազոտության մեթոդաբանության մասնագետները
 - գիտական ղեկավարները և մենթորները
 - ուսանողները:
- 6.2. ՀՌԿ-ն ապահովում է մեթոդական աջակցություն, կազմակերպում միջոցառումներ և համակարգում RBL-ի ներդրումը: Ամբիոնները ապահովում են հետազոտական բաղադրիչների մասնագիտական համապատասխանությունը, իսկ դասավանդողները և մենթորները ուղղորդում են ուսանողների հետազոտական աշխատանքը:
- 6.3. Անհրաժեշտության դեպքում մշակվում են մեթոդական ուղեցույցներ, դասընթացների օրինակելի պահանջներ և գնահատման չափանիշներ:

7. ՈՒՍՈՒՄՆԱԳՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

- 7.1. RBL-ի շրջանակում գնահատումն արտացոլում է ոչ միայն տեսական գիտելիքները, այլև դրանց կիրառումը հետազոտական գործընթացում: Գնահատման ձևերը և չափանիշները սահմանվում են դասընթացների ծրագրերով՝ ակնկալվող արդյունքների հիման վրա և ԵՀՀ-ի գնահատման կանոնակարգին (R45) համապատասխան (ESG 1.3):
- 7.2. Գնահատումը կարող է ներառել.
 - հետազոտական հարցի կամ խնդրի ձևակերպում
 - գրականության որոնում և քննադատական վերլուծություն
 - մեթոդի կամ մեթոդաբանության ընտրության հիմնավորում
 - տվյալների հավաքագրման, մշակման և վերլուծության գործնական առաջադրանքներ
 - փոքրածավալ հետազոտական նախագիծ
 - արդյունքների գրավոր, բանավոր կամ թվային ներկայացում:

questions, problem solving, case analysis, critical study of sources, and research projects.

Discipline-specific research courses. In Year 2, discipline-specific research courses are delivered in accordance with the Research Competence Courses Concept (Rnn).

Teacher development. Training and methodological support are provided in research-based teaching, task design, supervising student research, and research mentoring (ESG 1.5).

Student research. Students are encouraged to take part in research projects, conferences, competitions, and other YHU research activity.

Academic integrity and research ethics. RBL work meets the requirements of academic integrity and research ethics. Student research involving human participants, their personal data, or animals begins only after Ethics Committee approval (R21, R22).

Cooperation. Cooperation between fields, Chairs, research units, and external partners is encouraged.

6. ORGANIZATIONAL ARRANGEMENTS

The Concept is implemented within YHU's existing governance and academic structures. The main participants are:

- YHU's leadership and the relevant Vice-Rector
- the Research Resource Centre (RRC)
- specialist Chairs and their teachers
- research methodology specialists
- supervisors and mentors
- students.

The RRC provides methodological support, organizes events, and coordinates the introduction of RBL. Chairs ensure that research components fit the discipline, and teachers and mentors guide students' research.

Where needed, methodological guidelines, model course requirements, and assessment criteria are developed.

7. LEARNING AND ASSESSMENT

Assessment in RBL reflects not only theoretical knowledge but its application in research. Course syllabi set the forms and criteria of assessment based on learning outcomes and in line with the YHU assessment regulations (R45).

Assessment may include:

- formulating a research question or problem
- searching for and critically analysing literature
- justifying the choice of methodology
- practical tasks in collecting, processing, and analysing data
- a small-scale research project
- written, oral, or digital presentation.

- 7.3. Գնահատման չափանիշները հստակ են, թափանցիկ և հնարավորինս չափելի: Անհրաժեշտության դեպքում կիրառվում է միասնական գնահատման ռուբրիկա:

8. ՄՇԱԳԻՏԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԿԵՐԱՆԱՅՈՒՄ

- 8.1. Հայեցակարգի իրականացումը պարբերաբար մշտադիտարկվում և գնահատվում է: Հիմնական ցուցանիշներն են.
- վերանայված ուսումնական մոդուլների և դասընթացների թիվը
 - հետազոտական բաղադրիչ ունեցող դասընթացների մասնաբաժինը
 - ներգրավված դասավանդողների և ուսանողների թիվը կամ տոկոսը
 - իրականացված ուսանողական հետազոտական նախագծերի թիվը
 - ուսանողական հետազոտությունների ներկայացումների և հրապարակումների աճը
 - ուսանողների բավարարվածության մակարդակը
 - դասավանդողների վերապատրաստումների և մեթոդական աջակցության միջոցառումների թիվը:
- 8.2. Մշտադիտարկման արդյունքներն օգտագործվում են ՀՈԼ-ի, ծրագրերի և դասընթացների հետազոտական բաղադրիչների, ինչպես նաև մեթոդական աջակցության բարելավման համար:
- 8.3. Հայեցակարգը վերանայվում է առնվազն երեք տարին մեկ անգամ՝ հաշվի առնելով ԵՀՀ-ի ռազմավարական առաջնահերթությունները, կրթական ծրագրերի և հետազոտական գործունեության զարգացումը:

9. ՄՊԱՍՎՈՂ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

- 9.1. Հայեցակարգի իրականացումը հնարավորություն կտա.
- ապահովել ուսանողների հետազոտական կոմպետենցիաների աստիճանական և համակարգված զարգացումը
 - ամրապնդել ուսումնառության և հետազոտության կապը
 - զարգացնել ուսանողների քննադատական և վերլուծական մտածողությունը
 - զարգացնել ինքնուրույն հետազոտական աշխատանքի և գիտական հաղորդակցման կարողությունները
 - բարձրացնել հետազոտական, կուրսային և ավարտական աշխատանքների որակը
 - խթանել ուսանողների ներգրավվածությունը ԵՀՀ-ի գիտահետազոտական գործունեության մեջ
 - զարգացնել դասավանդողների հետազոտահենք դասավանդման և մենթորության կարողությունները
 - նպաստել ԵՀՀ-ում հետազոտական մշակույթի կայուն զարգացմանը:

10. ԵԶՐԱՓՈԿԻՉ ԴՐՈՆՑՆԵՐ

- 10.1. ԵՀՀ-ում ՀՈԼ-ի ներդրումը դիտարկվում է որպես կրթության և հետազոտության փոխկապակցված զարգացում, որը պետք է ապահովի հետազոտական գործունեության աստիճանական ներդրումը ուսումնառության մեջ և դրա կապը ուսանողների հետազոտական կոմպետենցիաների զարգացման հետ:
- 10.2. Հայեցակարգն իրականացվում է կրթական ծրագրերի, դասընթացների ծրագրերի, մեթոդական ուղեցույցների և ԵՀՀ-ի ներքին այլ կարգավորումների միջոցով՝ համապատասխան ստորաբաժանումների համագործակցությամբ:

Assessment criteria are clear, transparent, and as measurable as possible. Where needed, a common assessment rubric is used.

8. MONITORING AND REVIEW

Implementation is monitored and evaluated regularly. The main indicators are:

- the number of revised modules and courses
- the share of courses with a research component
- the number or share of teachers and students involved
- the number of student research projects completed
- growth in presentations and publications of student research
- student satisfaction
- the number of training and methodological support events for teachers.

Monitoring results are used to improve RBL, the research components of programmes and courses, and methodological support (ESG 1.9).

The Concept is reviewed at least every three years, taking account of YHU's strategic priorities and developments in its programmes and research.

9. EXPECTED RESULTS

Implementing the Concept will:

- develop students' research competences gradually and systematically
- strengthen the link between learning and research
- develop students' critical and analytical thinking
- develop independent research and scholarly communication skills
- raise the quality of research papers, course papers, and final theses
- increase students' involvement in YHU research
- develop teachers' research-based teaching and mentoring skills
- support the sustained growth of a research culture at YHU.

10. FINAL PROVISIONS

At YHU, RBL is a joint development direction for teaching and research that introduces research into learning step by step and links it to the development of students' research competences.

The Concept is implemented through study programmes, course syllabi, methodological guidelines, and other YHU internal regulations, in cooperation with the relevant units.

Այս տարբերակը (բնօրինակ)	This version (Original)	R51_YHU-RBL.pdf
Ընդունվել է	Adopted	11.09.2026
URL		https://haybusak.am/dx/r/R51_YHU-RBL.pdf
Հաջորդ վերանայումը	Next planned revision	2029 թ. սեպտեմբեր • September 2029